JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PHILIPPE LÉGER
5 päivänä marraskuuta 1996 *

1. EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti nostetussa esillä olevassa kanteessa komissio katsoo, että Italian tasavalta ei ole noudattanut yhdyskuntajätevesien käsittelystä 21 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY [1] (jäljempänä direktiivi 91/271) ja EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä tai ainakaan ilmoittanut komissiolle tällaisista toimenpiteistä. Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta lisäksi velvoittamaan Italian hallituksen korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

2. Direktiivin 91/271 19 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30.6.1993 ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3. Koska komissio ei ollut saanut mitään ilmoitusta direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteistä eikä sillä ollut tiedossaan mitään muutakaan seikkaa, josta se olisi voinut päätellä, että Italian tasavalta olisi antanut tähän tarkoitukseen tarvittavat säännökset, komissio aloitti 9.8.1993 päivätyllä virallisella huomautuksellaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn. Kyseisessä kirjeessä täsmennettiin, että vaikka Italian hallitus arvioisi voimassaolevien kansallisten säännösten jo olevan direktiivin mukaisia, sen olisi kuitenkin ilmoitettava komissiolle näistä säännöksistä.

4. Koska tähän viralliseen huomautukseen ei tullut vastausta, komissio antoi 11.1.1995 perustellun lausunnon. Italian tasavalta ei vastannut tähän perusteltuun lausuntoon, eikä se toteuttanut tarpeellisia toimenpiteitä pannakseen direktiivin täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään. Siten komissio päätti 25.9.1995 nostaa esillä olevan kanteen.

5. Vastineessaan Italian tasavalta väittää, että direktiivin 91/271 alaa on säännelty Italiassa 10.5.1976 annetulla lailla nro 319 [2] (säännökset vesien suojelusta pilaantumiselta; jäljempänä laki 319/76), jossa on säädetty asiaa koskevista pääasiallisista toimenpiteistä. Italian tasavalta täsmentää, että tämän kansallisen lain säännöksiä sovelletaan eri alueiden, joilla on vesiä koskevissa kysymyksissä lainsäädännöllinen ja hallinnollinen toimivalta, antamissa säännöissä. Se myöntää kuitenkin,

* Alkuperäinen kieli: ranska.

1 — EYVL L 135, s. 40.

2 — GURI nro 141, 29.5.1976.

että direktiiviä ei ole pantu täydellisesti täytäntöön, erityisesti mitä tulee direktiivin liitteissä säädettyihin vaatimuksiin, mutta että täytäntöönpano tapahtuisi "mahdollisimman nopeasti" valmiusasetuksen antamisella. Se lisää, että odotettaessa direktiivin 91/271 lopullista täytäntöönpanoa Italian hallitus on 17.3.1995 antamallaan valtuusasetuksella nro 79 [3] vaatinut alueita noudattamaan kyseisen direktiivin periaatteita ja edellytyksiä mukautettavien sääntöjen osalta (erityisesti menettelysääntöjen, jotka koskevat julkisten viemärien jätevesiä ja yksityisten laitosten jätevesiä, joita ei johdeta julkisiin viemäreihin). Näillä perusteilla Italian tasavalta arvioi täyttäneensä ainakin osittain direktiivin täytäntöönpanoa koskevan velvoitteensa ja sitoutuu panemaan direktiivin täydellisesti täytäntöön niin pian kuin mahdollista.

6. Komissio huomauttaa kantajan vastauksessaan, että Italian hallituksen mainitsemat laki ja valtuusasetus eivät ole direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteitä. Laissa 319/76, sellaisena kuin se on muutettuna, rajoitutaan näet säätämään jätevesiä koskevista edellytyksistä ja yleisistä periaatteista, joiden noudattamiseksi alueita kehotetaan antamaan säädöksiä. Lisäksi komissio korostaa, että sille ei ole ilmoitettu tämän lain alueellisia täytäntöönpanosäädöksiä, ja siten sillä ei ole tiedossaan mitään seikkaa, josta se voisi varmistaa Italian tasavallan noudattaneen direktiiviä. Tämän vuoksi komissio pysyttää voimassa aikaisemmat väitteensä.

3 — GURI nro 132, 8.6.1995, s. 32.

7. Sitä ei ole kiistetty, että direktiivissä säädetyn määräajan päättyessä Italian hallitus ei ollut antanut direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä eikä se ollut ilmoittanut tällaisista toimenpiteistä komissiolle.

8. Siten on todettava, että Italian hallitus ei ole noudattanut direktiivin 91/271 19 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

9. Lisäksi katson, kuten komissio on perustellusti todennut, että Italian tasavallan esittämiä perusteluja näiden toimenpiteiden toteuttamisen myöhästymiselle ei voida hyväksyä.

10. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy näet ilmi, että Italian tasavallan esittämät muodolliset ja menettelyä koskevat vaikeudet, joilla se on pyrkinyt perustelemaan sen, että kyseisen valmiusasetuksen antaminen on myöhässä, ovat merkityksettömiä: yhteisöjen tuomioistuin on aina jättänyt tutkimatta perustelut, jotka koskevat sisäisestä oikeusjärjestyksestä aiheutuvia rajoitteita, todeten että "— — jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, miksi se ei ole noudattanut

direktiivissä säädettyjä velvoitteita ja määräaikoja". [4]

11. Lisäksi erittäin toissijaisesti on todettava, että lain 319/76 säännöksiä muuttavan, 17.3.1995 annetun valtuusasetuksen nro 79 säännöksiä, joiden mukaan alueiden on noudatettava direktiivin periaatteita ja edellytyksiä mukautettavien sääntöjen osalta, ei voida katsoa direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteiksi. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy näet ilmi, että kaikkiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin liittyvien perustavanlaatuisten vaatimusten noudattamiseksi toteutettujen kansallisten toimenpiteiden on oltava julkisuusperiaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen mukaisia. Sen vuoksi yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että suositukset, lausunnot tai tuomioistuinratkaisut [5] "[eivät täytä] oikeusvarmuuden vaatimusta, [jonka mukaan] yksityisten oikeudellisen aseman on oltava selvä ja täsmällinen, jotta heillä on mahdollisuus tuntea kaikki oikeutensa, ja jos tarvetta on, mahdollisuus vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa". [6]

12. Siten komission kanne on hyväksyttävä.

13. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaisi, että Italian tasavalta ei ole noudattanut yhdyskuntajätevesien käsittelystä 21 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 19 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä eikä ilmoittanut niistä. Ehdotan lisäksi, että Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4 — Ks. viimeisimpiä asiaa koskevia tuomioita: asia C-236/95, komissio v. Kreikka, tuomio 19.9.1996 (18 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa,); asia C-312/95, komissio v. Luxemburg, tuomio 17.10.1996 (9 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

5 — Ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 12 kohta.

6 — Ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 13 kohta.